

КОРПОРАЦІЯ ЯК ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ФОРМА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

М. М. Радева,

к. е. н., доцент, Класичний приватний університет

Визначено сутність та функціональні і специфічні характеристики, що визначають місце корпорації в економіці країни. Обґрунтовано переваги та недоліки функціонування даної форми підприємництва.

Essence and functional descriptions, which determine the location of corporation in the economy of country, were defined. Advantages and lacks of functioning this form of enterprise were grounded.

ВСТУП

Роль корпорації як найскладнішої та найперспективнішої організаційної форми підприємництва зростає в епоху постіндустріального, інформаційного суспільства, оскільки саме корпорації є найбільш конкурентоспроможним елементом висококонцентрованої та інтегрованої світової економіки. Розвиток корпорацій в Україні має специфічні особливості, властиві трансформаційній економіці, що мають відобразитися у наукових дослідженнях. У вітчизняній літературі проблеми функціонування корпорацій вирішуються багатоаспектно і висвітлюється в працях О. Білоруса, В. Євтушевського, К. Ковальської, Г. Назарової, Т. Савельєвої, А. Сірка, О. Поважного. Однак проблема пізнання сутності та функціональних і специфічних характеристик, що визначають місце корпорації в економіці країни та її відносини з економічними агентами, ще залишається відкритою.

РЕЗУЛЬТАТИ

Корпорація (від лат. corporatio), за тлумаченням "Сучасного словника іноземних мов", — об'єднання, союз, що утворилися на основі професійних або станових інтересів. Найважливіші характерні ознаки корпорації як нової форми капіталістичних підприємств — концентрація величезних капіталів та надання вирішальної ролі найманим управлінцям — визначили А. Берлі та Г. Мінз [12].

Визначення корпорації як акціонерного товариства є загальноприйнятим та пріоритетним в економічній літературі. При усіх відмінностях у правових базах розвинутих країн основна розмежувальна лінія між корпоративним і не-

корпоративним сектором полягає у жорсткому розмежуванні власників та управлінців (менеджерів), а також обмежені відповідальності.

Формулювання поняття "корпорація" в українському законодавстві суттєво відрізняється від загальноприйнятого у світовій практиці. Відповідно до "Господарського кодексу України" "корпоративне підприємство створюється двома або більше засновниками за взаємним рішенням, діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької або трудової діяльності засновників (учасників), загального управління справами, на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) в розподіленні доходів та ризиків підприємства" [12].

Корпорація існує як самостійний ринковий інститут із взаємопов'язаною сукупністю економічних, правових та соціальних відносин. Відповідно до цієї концепції пропонуємо усі підходи до визначення "корпорації" поділити за класифікаційними ознаками: правовий статус, економічні цілі, соціальні цілі, інституціональне підґрунтя. Виділимо першу групу визначень, що акцентують увагу на правовій формі корпоративного бізнесу, та визначають корпорацію як юридичну особу з розподіленими правами власності:

— корпорація: результат взаємодії приватного інтересу та обмежень колективними діями виключно через юридичні процедури [13]; корпорація — юридична особа, що отримала статус органів влади та відокремлена від власників та функціонує незалежно від них [2]; корпорація — особлива форма приватної власності, що здійснює економічно відособлено, незалежно від інших

суб'єктів господарювання функції привласнення й розпорядження обмеженими ресурсами, продуктами й доходами, та діалектично знімає протиріччя між потребою у нагромадженні капіталу та обмеженістю розмірів індивідуальних капіталів [8]; корпорація — суб'єкт правових відносин, господарське товариство, учасники якого мають права згідно з чинним законодавством [6; 3].

Наступна група визначень підкреслює економічну мету формування корпорації як засобу збереження та підвищення вартості капіталу:

— корпорація: юридична особа, що є об'єднанням вкладників капіталу (акціонерів) для здійснення певної діяльності: торгової, фінансової, промислової, транспортної тощо й тож саме поняття "акціонерне товариство"; корпорація — організація з масовим потоково-конвеєрним виробництвом, високоприбуткова завдяки інноваціям, цільовою установкою якої стає максимізація добробуту акціонерів; корпорація в широкому значенні слова — це будь-яка організована група суб'єктів, об'єднаних спільними інтересами, у вузькому — організація, що здійснює економічну діяльність і контролюється групою співвласників капіталу відповідно до їхніх майнових часток [11]; корпорація — учасник економічного процесу, договірне господарське об'єднання, що створене на основі загальних економічних інтересів для отримання максимального прибутку від господарської діяльності та вкладених інвестицій [3; 6].

Соціальний аспект корпорації домінує у третій групі визначень, що характеризує корпорацію як людське товариство із загальними та індивідуальними інтересами:

— корпорація: спілка людей, побудована на асоційованій формі власності, принципах взаємозв'язку та взаємовідповідальності членів об'єднання, оснований на загальному інтересі, та обумовлена правом, традиціями, культурою та моральністю; корпорація — інституціональна форма зняття протиріч розвитку приватновласницької системи господарювання, що характеризується високим рівнем соціалізованості [8]; корпорація — частина суспільства, соціально-економічне об'єднання, що створене шляхом концентрації "імунітетів" частин суспільства з метою виживання та розвитку [3; 6]; корпорація — компанія, стратегічні рішення якої неминує мати економічні та соціальні наслідки, між ними менеджер встановлює рівновагу [5]; корпорація — організація, що несе соціальну відповідальність перед зацікавленими групами зовнішнього та внутрішнього середовища [2].

Інституціональний аспект характеризує корпорацію як базисний, системоутворюючий елемент сучасної ринкової економіки, що в процесі на-

громадження капіталу трансформувати інституціональну структуру суспільства: власність, владу, управління, працю.

Дослідження інституціоналістів та теза А.Берлі й Г. Мінза про "корпоративну революцію" поставили інститут корпорації у центр наукових досліджень трансформації відносин приватної власності. Дж. Коммонс [13] розглядає корпорацію як персоніфікований колективний інститут з виключно правовим регулюванням відносин. Концептуальні ідеї Шумпетера стосовно ролі великих корпорацій сприяли розробці інституціоналістами "теорії великої корпорації" як основного агента ринкового процесу, що формує власну економічну політику й здійснює довгострокову стратегію розвитку. Ділова корпорація є тим соціальним інститутом, у якому через різноманітні корпоративні норми "знімається" — зовні виключається й водночас відтворюється на іншому рівні — протиріччя між приватною (капіталістичною) та колективною (асоційованою) основою [8]. Крупна корпорація є соціальним і політичним інститутом, економічна діяльність якого спричиняє різні соціальні наслідки [5].

Поєднаємо різні ознаки корпорації та аналіз поняття корпорація здійснюватимемо з урахуванням економічного аспекту (визначає місце та роль корпорації у національному та міжнародному економічному процесі), правового аспекту (регулює правові питання власності та діяльності корпорацій за національними та міжнародними законами), соціального аспекту (визначає роль корпорації у розвитку суспільства), інституціонального аспекту (виступає системоутворюючим елементом, що трансформувати інститути ринкової економіки).

Усі вищевведені ознаки поняття розкривають певні аспекти одного й того ж суспільного явища, взаємодоповнюють одне одного та дають змогу визначити характеристики корпоративної форми бізнесу, відповідно до означених аспектів.

Правові характеристики: самостійність корпорації як юридичної особи; відокремлення відповідальності корпорації від відповідальності її членів, що обмежена обсягом їх внеску до корпорації; відокремлення функцій володіння та управління; можливість передачі акцій іншим особам; розпорощення прав власності; визначення прав учасників відповідно до законодавства; втрата індивідуальними інвесторами частини контролю над корпорацією.

Економічні характеристики: акумулює значні фінансові ресурси, необхідні при сучасних обсягах економіки, розв'язуючи протиріччя між потребою у нагромадженні капіталу та обмеженістю розмірів індивідуальних капіталів; дозволяє диверсифікувати ризик інвестування; бере на себе ризик, недосяжний для кожного індивідуального інвестора; створена для отримання прибутку від господарської діяльності та вкладених інвестицій; двоїстий характер власності: корпорація — це неподільний майновий комплекс, який у вартісній формі поділений на частки, пропорційні внескам.

Соціальні характеристики: метою є виживання та розвиток частин та всього суспільства в цілому; спостерігається конфлікт інтересів акціонерів та інтересів корпорації в особі менеджерів, що призводить до проблеми участі власника в управлінні та контролі над корпорацією; зміна складу акціонерів не впливає на розмір капіталу корпорації; високий рівень соціалізованості.

Аналіз функціональних та інституціональних особливостей корпоративних структур дозволяє обґрунтувати переваги цієї організаційної форми підприємництва: — обмеження особистою відповідальністю. Використовується принцип обмеженої відповідальності, згідно з яким індивідуальні інвестори перекладають особисту відповідальність за наслідки використання капіталу ("тягар власності") на корпорацію. Корпорація не зобов'язується погашати акції і не гарантує виплату дивідендів, але акціонери не відповідають за зобов'язання корпорації. На відміну від попередніх форм корпоративних підприємств, акціонерне товариство — як найбільш зрілий вид корпоративного утворення — забезпечує граничне відокремлення власності, праці й управління капіталом, юридично закріплене розподілення прав власності [8];

— можливість для власників корпорації демонструвати пасивну поведінку. Аналіз тенденцій в реалізації прав власності доводить небажання або нездатність дрібних власників здійснювати управління крупними корпораціями. Номінальний володарі влади не прагнуть докласти зусиль до реалізації владних повноважень [5]. Привабливість та стійкість корпорації ґрунтується саме на двоїстості людської природи: мати зиск від участі в суспільній структурі, зберігаючи індивідуальність та незалежність [7; 8];

— розподіл комерційного ризику інвестування. Завдяки диверсифікації ризику корпорації можуть брати на себе рівень ризику, недоступний для індивідуальних інвесторів [3];

— можливість залучення широким верствам населення та активізація інвестиційної діяльності завдяки вищевказаним перевагам;

— незалежність від кожного індивідуального власника, що забезпечує умови для стабільного розвитку корпорації. Місце та роль акціонера в корпорації є дискусійною про-

блемою. Деякі вчені вважають, що акціонери виступають лише володарями титулів власності, оскільки корпорація існує незалежно від них;

— висока ліквідність корпоративних прав власності, проста процедура передачі прав власності [7];

— використання ефекту синергізму. В корпорації ефект синергізму можна охарактеризувати як взаємодію різних галузей діяльності підприємства, результатом якої є підвищення сумарної віддачі загальних капіталовкладень над сумою можливих показників окремих галузей. Стратегічні вигоди корпорації досягаються за рахунок ефекту синергізму в двох проявах: функціональному та корпоративному. Функціональний синергізм забезпечує ефективність діяльності підприємства за рахунок операційної економії від збільшення масштабу виробництва; фінансової економії за рахунок зниження трансакційних витрат; економії при проведенні науково-дослідницьких робіт. Ефект корпоративного синергізму, який сучасні дослідники вважають вагомішим, проявляється в стабілізації доходів, зниженні ризику, покращенні інформаційного забезпечення бізнесу, інтеграції зусиль в галузі маркетингу та наукових досліджень, зменшенні податкового тягара, взаємодіючих технологій виробництва і збуту;

— використання переваг ефекту масштабу та спеціалізації. Стратегічні переваги від поєднання та злиття пов'язані зі зниженням довгострокових та середніх витрат. Ефект масштабу проявляється в зниженні на певну величину питомих витрат (в середньому на 20—30%) при подвоєнні обсягів виробництва;

— акумулювання значних фінансових ресурсів для проведення науково-дослідних робіт, науково-технічний прогрес та інновації [1; 8]. Основою сучасної конкурентоспроможності підприємства стає індустріальний розвиток: техніко-технологічні, організаційні, структурні, інституціональні інновації;

— підвищення адаптаційних можливостей корпорації та зниження впливу нестабільності зовнішнього середовища. Організації, стикаючись з підвищенням рівня невизначеності середовища, можуть використати можливість адаптації (злиття та трансформації структур) та можуть спробувати оказати вплив на середовище (політична діяльність, членство в торгових організаціях, альянсах);

— залучення до управління професійних менеджерів. Передача прав власності обумовлена інституціональними проблемами: акціонери зазвичай не володіють знаннями та навичками, необхідними для ефективного управління компанією. Економічним підґрунтям залучення найманих уп-

равлінців виступає спеціалізація та поглиблення суспільного розподілу праці, і як закономірність — відособлення власності від управління;

- прийняття корпораціями на себе правової, економічної та соціальної відповідальності [2; 5]. Не дивлячись на поширену думку, існують менеджери, які заявляють про прихильність корпорації до соціальних цілей і здатність узгодити соціальні та економічні цілі в діяльності корпорації [5];

- прозорість виробничо-фінансової діяльності;

- використання програм корпоративної персоналізації з передачею робітникам частки корпоративних прав;

- незалежність від прямого втручання уряду [7];

- можливості зменшення невизначеності зовнішнього середовища шляхом: лобювання корпоративних інтересів; формування монополістичних тенденцій як економічної основи завоювання ринків; участь у торговельних альянсах та асоціаціях [2; 8].

- використання переваг диверсифікації та глобалізації [2];

- стійкість до ринкових коливань, що забезпечується за рахунок двох попередніх факторів;

- підвищення конкурентоспроможності. В останнє десятиріччя західні та вітчизняні економісти дійшли висновку, що корпорація, створюючи монополію, є основою підвищення ефективності виробництва і забезпечення конкурентоспроможності [4].

Разом з тим необхідно визначити і недоліки корпоративної форми підприємництва:

- складність механізмів корпоративного управління внаслідок співіснування колегіальних (збори акціонерів, наглядова рада) та звичайних (лінійних та апаратних) адміністративних органів;

- високі накладні витрати на забезпечення функціонування адміністративного апарату;

- встановлення високих монопольних цін.

Однак сучасні економічні теорії дещо по-іншому освітлюють напрями вирішення цієї проблеми. Згідно "концепції ринку з потенційною конкуренцією" В. Баумола, модель конкуренції необхідно розглядати з позиції потенційної загрози вторгнення на ринок. Монопольні надприбутки внаслідок високих цін стимулюють потенціальних конкурентів входити до галузі, а компанія-монопольст змушена обмежувати рівень цін, щоб не заохочувати входження інших компаній на ринок [4]. З метою максимізації прибутку корпорації намагаються знижувати витрати виробництва без підвищення ціни та зниження якості продукції за рахунок нових ресурсозбер-

ігаючих технологій [1]; за рахунок здешивлення собівартості через розміщення частини виробництва на периферії [4]. Корпорації, зосереджуючись на інноваціях та не ігноруючи методів цінової конкуренції, не вступають у цінову конкуренцію у випадках реалізації продукції національного товаровиробника порівняно простої досить високої якості та гранично низької собівартості [1];

- встановлена законодавством вимога публічної відкритості та обов'язкового аудиту. Оприлюднення щорічних фінансових звітів надає конкурентам додаткову інформацію щодо компанії; також спонукає менеджерів до підтасовування звітів відповідно до вимог акціонерів [8]. Зацікавленість власників у прозорості корпорації пояснюється спробою оцінити надійність компанії та компетентність менеджерів;

- нівелювання ролі власника внаслідок розпорошення корпоративного капіталу, усунення його від керівництва компанією, ігнорування інтересів і прав дрібних акціонерів [3; 5]. Поведінка акціонерів як власників детермінована кількістю та цінністю титулів власності — акцій. Значна економічна влада й інформація зосереджуються в руках власника контрольного пакету акцій, забезпечуючи привілейований доступ до корпоративного капіталу, продукту, доходу. Корпоративна форма дозволяє власнику контрольного пакету скористатися мультиплікативним ефектом збільшення власного капіталу за рахунок функціонуючого корпоративного капіталу;

- наявність різновекторних інтересів різних груп власників. Пасивна (міноритарна) більшість акціонерів як приватних власників переймається лише проблемою розміщення капіталу в найприбутковіші та безпечніші галузі [5];

- конфлікт інтересів менеджерів та власників корпорації. Розбіжності обумовлено суб'єктивною природою економічних агентів, кожний з яких переслідує свої інтереси: власники бажають максимізувати ринкову вартість компанії та дивіденди, менеджери — забезпечити довгострокову стабільність та розвиток, в тій чи іншій формі максимізувати особисту користь [8];

- загроза опортуністичної поведінки менеджерів, протиставлення інтересам корпорації власних цілей найманих працівників. Делегування повноважень найманим менеджерам позбавляє власників реальної інформації, ситуація асиметрії інформації не дозволяє власникам адекватно оцінювати якість управлінських рішень. В свою чергу своїми діями менеджери можуть загострювати проблему, посилюючи свою дискреційну владу [8];

- створення певних моделей індивідуальної поведінки. Корпора-

тивна власність стимулює індивідуальну поведінку, вигоди від якої дістаються одному, а витрати розподіляються між усіма учасниками [8];

- вірогідне зниження сумарної вартості корпорації. Останнім часом в менеджменті з'явилася теорія "від'ємного синергізму", протилежна теорії об'єднання зусиль. Теорія стверджує, що ринкова ціна акцій корпорації менша, ніж сумарна ціна кожного окремого підрозділу. Дослідження Ф. Шерера та Д. Росса дозволили їм зробити висновок щодо зниження ефективності компаній після злиття [10]. Хоча результати досліджень неоднозначні, існують важливі організаційні та управлінські переваги концентрації зусиль на одній сфері діяльності. По-перше, увага менеджменту цілком концентрується на досягненні постійної відповідності стратегії фірми будь-яким змінам в галузі. По-друге, бізнес в одній сфері стимулює посилення конкурентних переваг компанії для забезпечення виживання у довгостроковій перспективі за рахунок покращення технології виробництва, підвищення ефективності ланцюга "виробництво-витрати";

- залежність економіки регіону та країни від функціонування корпорації, що викликає занепокоєння громадськості багатьох країн [2]. В корпоративній економіці дискусійними є тези класичної економічної теорії щодо вільної конкуренції, відкритої інформації, суверенності споживача, мобільності праці. Тісні партнерські взаємовідносини між урядами та гігантськими корпораціями, які виступають як джерело субсидій, залишають у минулому уявлення про "взаємостосунки на відстані витягнутої руки" [5];

- значна залежність поточної вартості корпорації від експертних оцінок, що ґрунтуються на аналізі теперішньої та майбутньої ефективності бізнесу.

ВИСНОВКИ

Вказані недоліки одночасно стають проблемами, на вирішення яких мають бути направлені наукові зусилля. Низка проблем, пов'язаних зі специфікою корпоративного управління, обумовлена правовими факторами (розпорошення прав власності; ігнорування прав та інтересів індивідуального власника), економічними факторами (перевага кваліфікаційних знань та навичок менеджерів, ефект від'ємного синергізму, складність механізмів корпоративного контролю; асиметрія інформації), соціальними факторами (неузгодження економічних інтересів різних груп економічних агентів; детермінованість індивідуальної поведінки власника залежно від статутного внеску) та інституціональними факторами (зміна ролі корпорації як інституту глобальної економіки; зміна місця та ролі власника-акціонера; протиріччя між приватною та

колективною основою корпорації).

Вирішення вказаних проблем потребує створення ефективних механізмів взаємодії розрізних інтересів корпорації як господарюючого суб'єкта та власників, вимагає гармонізації відносин власності та знаходження способів розв'язання протиріч між ними.

Література:

1. Волинський Г. Про конкурентні переваги в умовах глобалізації / Г. Волинський // *Економіка України*. — 2006. — № 12 (541). — С. 68—72.
2. Дафт Р.А. Менеджмент: Пер. с англ. — СПб.: Питер, 2002. — 832 с.
3. Євтушевський В.А., Ковальська К.В., Бутенко Н.В. Стратегія корпоративного управління. — К.: Знання, 2007. — 287 с.

4. Кіндзерський Ю., Паламарчук Г. Проблеми національної конкурентоспроможності та пріоритети конкурентної політики в Україні // *Економіка України*. — 2006. — № 8 (537). — С. 19—29.

5. Минцберг Г., Куинн Дж.Б., Гошал С. Стратегический процесс: Пер. с англ. под ред. Ю.Н. Каптуревско-го. — СПб.: Питер, 2001. — 688 с.

6. Поважный А.С. Трансформационные процессы корпоративного управления / НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. — Донецк, 2001. — 290 с.

7. Савельева Т.М. Особенности становления и функционирования корпоративных структур в Украине и за рубежом // *Прометей: Регион. сб. науч. тр. по экономике*. — Донецк: Юго-Восток. — 2001. — Вып. 6. — С. 268—274.

8. Сірко А.В. Корпоративні відносини в перехідній економіці: проблеми теорії і практики. — К.: Імекс, 2004. — 413 с.

9. Хозяйственный кодекс Украины // *Все о бухгалтерском учете*. — 2003. — № 85 (873). — 11 сентября. — С. 6—96.

10. Шерер Ф., Росс Д. Структура отраслевых рынков. — М.: Инфра-М, 1997.

11. Якубенко В.Д. Базисні інститути у трансформаційній економіці: Монографія. — К.: КНЕУ, 2003. — 252 с.

12. Berle A.A., Means G.C. *The Modern Corporation and Private Property*. — New York: MacMillan & Co, 1932.

13. Commons J.R. *The Legal Foundations of Capitalism*. — N.Y.: MacMillan, 1924.

Новини

ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ПОВИННО ПОВНІСТЮ ВІДПОВІДАТИ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ДИРЕКТИВАМ І ПРАВИЛАМ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

20 березня поточного року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закон України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти». З моменту опублікування цього Закону, а саме з 2 квітня 2008 року, втратив чинність Закон України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», який створював системну кризу в сфері державних закупівель протягом 2005-2008 років.

28 березня 2008 року Кабінетом Міністрів України затверджено Тимчасове положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, яким встановлено механізм здійснення державних закупівель.

За цей час Мінекономіки проведено низку організаційних заходів, які мають забезпечити діяльність цієї сфери. Зокрема, створено інформаційний бюлетень «Вісник державних закупівель», на офіційному веб-сайті Мінекономіки відкрито окремий розділ «Державні закупівлі», на якому розміщується нормативно-правові акти у сфері державних закупівель, а також роз'яснення Мінекономіки щодо порядку застосування законодавства у сфері закупівель. Створено Консультативно-методологічну раду з питань державних закупівель та затверджено її склад. Консультативно-методологічною радою вже проведено 2 засідання, на яких розглянуто низку скарг учасників процедур закупівель та ряд пакетів документів, поданих до Мінекономіки на погодження закупівлі у одного учасника.

Як зазначив керівник економічного відомства Богдан Данилишин, проект Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» Мінекономіки розроблено протягом двох тижнів та опрацьовано з міжнародними експертами, Мінфіном, Держказначейством, Секретаріатом Президента України, Комітетом Верховної Ради України з питань економічної політики, Світовим банком, експертами Європейської комісії, USAID, Асоціацією міст України та громад тощо.

Головною метою законопроекту, за словами Міністра, є створення законодавчого поля з питань державних закупівель, яке б не суперечило нормам міжнародного законодавства, зокрема Євросоюзу, вимо-

гам Світової організації торгівлі та створило зрозумілі і прозорі правила у цій сфері.

Законопроект, поінформував Б. Данилишин, побудовано на концепції, що діяла до 2004 року, і яка була покладена в основу Тимчасового положення, що діє сьогодні. Тобто, в ньому не передбачено ні платних Інтернет ресурсів, ні Тендерної палати, ні інших механізмів, які викликали непорозуміння і призвели до відміни попереднього Закону.

Закон поширює свою дію на бюджетні кошти, а також на кошти державних і комунальних підприємств, де частка держави складає понад 50%.

Уповноваженим органом пропонується визначити Мінекономіки. Це сприятиме формуванню кадрового потенціалу в одному органі, на відміну від попереднього періоду, коли функції передавалися різним інституціям, кожна з яких витратила бюджетні кошти на створення веб-порталів, бюлетенів, розширяла штат працівників.

Для розгляду скарг законопроектом пропонується створити окрему Комісію, що діятиме при уповноваженому органі і буде колегіально приймати рішення.

Вартісні межі, після яких слід застосовувати процедури, становлять, за законопроектом, для товарів і послуг — 100 тисяч гривень, для робіт — 300 тисяч гривень (при закупівлі за кошти підприємств — 500 тисяч гривень). Тобто, відповідають рівню, який визначено в Тимчасовому положенні.

Закон передбачає безоплатне розміщення обов'язкової інформації про заплановану закупівлю та її результати в державному друкованому виданні та одночасно на веб-порталі уповноваженого органу, а також додатково на власних Інтернет ресурсах замовників та в інших засобах масової інформації. Доступ до державного веб-порталу для усіх користувачів є безкоштовним.

Новим моментом є те, що тендерне та договірне забезпечення може встановлюватися замовником, але не є обов'язковим.

Окремий розділ законопроекту присвячений участі громадськості у формуванні і реалізації державної політики в сфері держзакупівель. В той же час у законі враховано, що представники засобів масової інформації можуть бути при-

сутніми на розкритті тендерних пропозицій.

Проект Закону передбачає встановлення адміністративної, цивільно-правової та кримінальної відповідальності за його порушення.

Також розроблено та затверджено базовий пакет нормативно-правових актів, який забезпечить своєчасний розгляд документів за процедурами торгів з обмеженою участю та закупівлі у одного учасника, розгляд скарг, та порядок розміщення оголошень.

Зазначені накази знаходяться на державній реєстрації в Міністерстві юстиції України та розміщені на офіційному веб-сайті Мінекономіки.

Для забезпечення діяльності уповноваженого органу, в структурі Мінекономіки створено новий департамент державних закупівель, на який покладено функції щодо діяльності уповноваженого органу організаційного та методологічного забезпечення державних закупівель, функціонування та проведення засідань Консультативно-методологічної ради.

Крім того, Мінекономіки розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про особливості закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти підприємствами», який врегулює проблемні питання закупівель, що здійснюються державними, казенними та іншими підприємствами. Даний проект постанови знаходиться на стадії погодження із державними органами виконавчої влади після чого його буде внесено на розгляд Кабінету Міністрів України.

Міністерством економіки також розроблено і схвалено Кабінетом Міністрів України проект постанови «Про реалізацію деяких заходів, пов'язаних із закупівлею послуг щодо формування інформаційно-телекомунікаційної системи Державного реєстру виборців».

17 квітня поточного року, на засіданні Кабінету Міністрів України схвалено проект Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», головним розробником якого визначено Мінекономіки.

«Таким чином, наявність розроблених та схвалених нормативно-правових актів забезпечить відкритість та прозорість проходження процедур державних закупівель», - резюмував Б. Данилишин.